

Dragi -

Obračam se, po popolnoma samostojni inicijativi, nate in na tabor, ki mu pri padaš, čeprav ne vem, kakšno funkcijo da imaš v tem taboru; le kot na znanca še iz časov univerzitetnega študija, kot na človeka, ki ga imam prav iz teh časov v spominu kot dobrega Slovenca in s katerim sem se tudi pozneje od časa do časa srečaval, ne da bi kljub pojavljajočim se dvomom, izgubil vero vanj in njegovo slovenstvo.

"Šele s tem, da še je med Slovenci razvnela državljanska vojna, slavijo okupatorji resnično zmago nad nami. Hujša nesreča nas ni mogla zadeti. Tako sem ti pisal pred meseci. Tako mislim tudi še danes. Narod je najusodnejša življenjska skupnost. To je dejstvo in ne ideologija. Posamezniki, posamezne interese in ideološke skupine, ki v svojih začetnih uveljavljanjih in dejanjih ne upoštevajo tega dejstva, te stvarnosti, bodo do tega spoznanja prišli pač po trdih izkušnjah, ako ga že od vsega početka nimajo. Te izkušnje pa plačuje seveda narod v celoti. Če bi se izrazil s pomočjo aristotelsko-skolastične terminologije, bi rekel, da je narod v odnosu do ideologije, kakršnikoli, kakor esenca do ideologije. Kaj smo mi vsi skupaj, z vsemi našimi ideologijami, če delamo mimo te najsilnejše stvarnosti, stvarnosti najusodnejše skupnosti v narodu. Nič, kaos. Zakaj da je tako, vzročni neksus te stvarnosti, pa je seveda, če je izgubljena zmožnost dojemanja in razumevanja te stvarnosti, težko prikazati, zahteva zamudne splošno sociološke / ne torej samo gospodarsko-socialne/, zgodovinske /zlasti tudi kulturno - zgodovinske/, geopolitične in psihološke analize. Mnogo lažje je pokazati silo te stvarnosti na konkretnih zgodovinskih situacijah, zlasti na današnji.

Kot Slovenci smo danes napadeni in ogroženi od Nemcev, Italijanov, Madžarov /težko je ločevati med nacionalno-socialističnimi in drugimi Nemci in med fašističnimi in drugimi Italijani in Madžari, ko je vse skvarila nacionalno-socialistična, rasna odn. fašistična, rimsko-imperialistična ideologija/ in ne kot katoliki, komunisti, itd. Kot Slovenci bi se morali torej braniti.

Za "biti ali ne biti" nam gre v od Nemcev zasedenem delu že danes z vso brutalno jasnostjo, "za biti ali ne biti" bi nam šlo v primeru zmage onih sil tudi v od Italijanov in Madžarov zasedenem delu Slovenije. Povsod pa nam je že danes z vso jasnostjo zastavljeno vprašanje: ali svoboda ali sužnost, zedinjenje in svoboda v primeru poraza, razkovanost, sužnost in nemoč v primeru zmage onih sil. Kot Slovenci bi torej morali nastopati, disciplinirano železno konsekvantno in požrtvovalno podrejajoč vse interese, ideološke in svetovno - nazorne posebnosti in iz te izvirajoče oblastno politične ambicije tej zgodovinski situaciji nevarnosti, ki je ni mogoče odpraviti z nobenim teoretiziranjem, ideologiziranjem, svetovno nazornim, kulturno bojnim razračunavanjem. Ali smo Slovenci ali nismo, ali hočemo ali nočemo biti, ali hočemo suženjsko ali svobodno prihodnjost, to je danes glavno vprašanje. Pri tem me prav nič ne tolaži dejstvo, da imajo tudi drugi narodi, zlasti seveda premagani, okupirani, opraviti s podobnimi razkrojevalnimi pojavi kakor Slovenci. Za vsak narod je državljanska vojna zlo, za narod v taki situaciji, kakor smo mi Slovenci, pa je državljanska vojna blaznost, samomor.

Da smo Slovenci izgubili čut za grozo državljanske vojne, da gledamo nanjo kot na neizbežno zakonito ali morda celo sveto nujnost, je dokaz nevarne, da, smrtnonevarne obolenosti našega narodnega organizma.

Vem, kdo je kriv, me vprašuješ, vprašujete. In odgovarjate: OF, komunizem in samo komunizem. In ste prepričani, da ste vi brez vsake krivde. Ali ste res prepričani? Ne bom se spuščal v vprašanje krivde enega ali drugega tabora na današnjem stanju na Slovenskem, čeprav bo to kedaj neizogibno. Tabor, kateremu pri adaš

kateremu pripadaš ti, me spravlja v, recimo, začudenje, poleg vsega posebej s tem, da se borite v imenu krščanstva, Kristusa, tako, kakor se borite. Tega ne razumem in tega ne razume noben človek, ki ljubi duhovno čistost. A pustimo to v tej zvezi.

Moj namen je zaenkrat le osvestiti en in drugi tabor o resnični situaciji in o strašni blaznosti vsega tega medsebojnega uničevanja, ki je dejansko uničevanje slovenskega naroda, kajti Slovenci po rojstvu ste eni kakor drugi, razen tega pa trpe radi te borbe široke plasti slovenskega naroda, vsi Slovenci.

Državljanska vojna? Če bi bili svobodni, če ne bi bili okupirani, mogla bi, kljub vsemu, imeti nek smisel. En in drugi tabor bi mogel upati, da si pri bori oblast. Toda v tem stanju, v tej situaciji? V tej situaciji je državljanska vojna izključno samo medsebojno uničevanje, samo usluga okupatorju, utrjevanje njegove oblasti, duhovna kapitulacija. Kakšne možnosti more imeti en ali drug tabor, da bi se v tej situaciji dokopal do oblasti? Saj menda vendar ne mislite, da je to, kar predstavljate eni in drugi danes na Slovenskem, oblast?

Vse to, kar počenjate, da je pokladanje temeljev za prevzem oblasti v bodočnosti? Strašna zabloda, Po tej poti je zame izven vsakega dvoma, da mora ta ob zlomu osnih sil obe vojujoči se stranki druga drugi preprečiti prevzem oblasti, da pa bosta preprečili prevzem oblasti tudi slovenskemu narodu. Izven vsakega najmanjšega dvoma je zame, da se bo sodeč po današnji duhovni nastrojenosti duhov, vnela ob odhodu Italijanov, vsaj v ljubljanski pokrajini, še strašnejša državljanska vojna, kakor divja že danes in bo prišel delat red neki tretji, prijateljski okupator, Rus, Anglež ali Amerikanec. Kakor je nastavljeno danes, je bolj verjetno, da bodo Amerikanci ali Angleži preje tu kakor Rusi, sovjetska vojska. Če pride prva sovjetska vojska, bo, vsaj začasno, pripadla oblast OF, pa naj vas danes strelja ali ne, vam pa ne in če danes še tako se trudite uničiti OF. Nasprotno, položaj si z današnjo borbo proti OF za ta primer le še poslabšujete, čeprav se prav od sovjetske vojske daleko nimate bati tistega, česar se bojite in bo tudi vodstvo OF tem bolj odgovorno, da se vzdrži red, ker bo zasedbo po sovjetski vojski brez pridržka priznalo kot prijateljsko zasedbo. S tem pa še vedno ni rešeno, da bi Rusi, sovjetska vojska, na Slovenskem tudi ostali. To je zavisno od narodov, katerih ozemlja leže med Slovenijo in mejami SZ z dne 22.6.1941 in od anglosaksonsko-ruskega sporazuma. Če pa bodo zasedli Slovenijo najprvo Amerikanci ali Angleži, kar je, kakor rečeno, verjetneje, bo v polni meri nastopil položaj, kakor ga nakazujem v začetku tega odstavka, amerikanska ali angleška vojska bo našla ob prihodu na slovenska tla v glavnem dva za oblast se boreča tabora, a dejansko nobene oblasti. Vi niste in ne boste nikdar tako močni, da bi se mogli polastiti oblasti tako, da bi bil nasprotni tabor dejansko strt, fizično uničen. Obratno je prav tako. Državljanska vojska se bo razplamtela, komunisti bodo še bolj brez pomislekov kakor sicer poklicali na pomoč ulico t.j. sodrgo. V to stanje brez oblasti, najkrvavejši interregnum, bo prišla zavezniška vojska. Ker ne bo našla domače oblasti, bo vzpostavila svojo. To bo dejansko okupacija, prijateljska sicer, a vendar okupacija. To bo sramotno, po nas, po slovenski in duhovni in politični nezrelosti, zakriviljeno stanje. Neki tretji bo moral napraviti in vzdrževati red. Sami ga ne bomo zmožni, sodeč po tem, kakor je ta čas nastavljeno.

Tako bomo Slovenci oropani najvišje časti vsakega naroda: ureditve na svojem ozemlju po svojih silah, svoji uvidevnosti in modrosti. Tako kakor ste nastrojeni danes eni kakor drugi, ne vidim jaz nobenega izhoda. Samoodločba, samovlada? Vedno bolj se odmikajo dejanske možnosti realizacije teh svetih načel, pravic zrelih narodov. V tej naši narodni nemoči, ki bo trajala nekaj časa, bodo položeni prvi temelji za črtanje naših mej negativno. Veliko premoženja Nemcev nam bo ušlo. Na Gorenjskem, Koroškem, Štajerskem, Primorskem in v Prekmurju bo v takem stanju neizogibno prišlo še do hudih nesporazumljenj med prijateljskimi okupacijskimi oblastmi in slovenskim ljudstvom, ki si bo v tem stanju slovenske narodne anarhije samo iskalo zadoščenja nad Nemci, Mađžari, Italijani ter renegati. Rastla bo nezadovoljnost radi posredovanja okupacijskih oblasti. Ugled pred anglosaksonskimi silami bo padal. V takem stanju pa seveda Slovenci tudi o načinu vključenja v nov evropski red ne bomo mogli povedati nobene jasne, odločne besede. Brez nas bodo položeni temelji novega mednarodnega, južnoslovanskega, balkanskega, evropskega reda. Vse to je na kocki zaradi državljanske vojne med Slovenci. Prečrno slikano? Po tem, kakor je danes nastavljeno, kakor je danes duhovno nastrojenje posameznih taborov, prav nič prečrno. Saj ne pravim, da bi nam šlo tedaj za "biti ali ne biti" v fizičnem pomenu besede. Ne. Šlo pa bo brez dvoma za izrabo ali zamudo edinstvene zgodovinske prilike, da dobimo tako meje, kakor nam gredo, da si na mah priborimo položaj, kakor bi nam šlo v zboru drugih narodov. Imejmo vedno pred očmi, da smo narod z najbolj spornimi mejami v Evropi in da smo na edinstvenem križišču Slovanstva, Germanstva in Romanstva, Balkana, Zapada in Srednje Evrope, bariera, ki loči nemštvo od Jadrana. Čeprav gredo ta razmišljanja o bodočnosti preko okvira tega, kar sem si namenil povedati v tej zvezi, ko mi gre samo za oboroženo premirje do konca italijanske, nemške in mađžarske okupacije, je prav, da ~~se~~ tudi na državljansko vojno pod to okupacijo gledamo z vidika te zelo verjetno resnične slike bodočnosti.

Posebnost problematike položaja vašega tabora, kolikor je res da računate s porazom osnih sil /glede vsen nisem prepričan/ da tako računajo/, pa velja sledeče:

Vi ste edina skupina med okupiranimi narodi, katere zastopniki sede v emigrantski vladi, ki se bori proti silam osi, dočim vi na domačem ozemlju po dogovoru stalno sodelujete z okupatorji kot oborožena pomožna sila v borbi proti organizaciji, ki nosi ime osvobodilna fronta slovenskega naroda in ki ima v svojem programu to osvoboditev na prvem mestu, čeprav zasleduje dejansko, po nejavnem programu tudi in čedalje bolj pretežno cilje družbeno revolucionarnega značaja. Vem. Poznam vse vaše razloge, tiste, ki jih navajate, pa tudi tiste, ki jih ne navajate. Ali pa pozna razloge, ki jih navajate in ki se vam zde najbolj učinkoviti tudi svet ali, kar je še važneje, ali jih upošteva? Morda jih pozna. Upošteva jih ne. Če bi jih upošteval, ne bi bilo teh stalnih pozivov iz Londona po Kuharju in Kreku od februarja t.l. dalje, ki so le preveč jasni in razumljivi. Zaradi vašega nastopanja se jima majejo tla pod nogami. Razumljivo. Svet tega specifično slovenskega pojava ne more razumeti.

Sklicujete se na Mihajlovića, češ da dela on isto. Ne vidim tega. Doslej je, kolikor imam pregled, dokazano le to, da so se posamezne skupine, ki se imenujejo Mihajlovićeve, družno z Nemci, Paveličevimi Hrvati in Italijani borile zoper partizane. Nastopale pa so tako le v posameznih primerih in je vprašanje, koliko se te skupine upravičeno imajo za Mihajlovićeve in nadalje,

ali so nastopale z vednostjo in dovoljenjem njegovim. Že popolnoma v svet domnev, pa spada trditev, da nastopa tudi Mihajlović sam proti partizanom in zlasti da nastopa dogovorno z okupatorji. Čeprav so te distinkcije samo formalnega značaja, imajo take distinkcije prav pred Anglosaksonci svoj pomen. Za to važno nianso je vaš položaj najmanj mnogo kočljivejši kakor Mihajlovićev. Glede tabora, kateremu pripadaš, je dogovorno nastopanje z okupatorji proti OF polna, vsemu svetu jasna vidna gotovost.

Pravite nadalje, da imate od istih ljudi, od katerih javno, od februarja t.l. dalje, poslušate izraze nezadovoljstva in pozive na spravo, druga taj na navodila, ki vam dovoljujejo, kar sicer - pesek v oči svetovne javnosti - obsojajo. Ne verjamem. Ne morem verjeti. Kuhar in Krek sta s svojimi go vori izpred februarja t.l. (riskiranje SZ in stvarnosti vpliva silne ruske borbe na formiranje slovenskega javnega mnenja, vedno ponavljanje "rešitev bo prišla samo od zapada", razne grožnje itd.) sicer zelo mnogo prispevala k formiranju dveh izključujočih in borečih se taborov na Slovenskem, ven dar pa verjamem, da ju je danes strah tega, kar je z njunim sodelovanjem nastalo. Tudi si mislim, da je vzrok tega preobrata Kuharja in Kreka bolj v zunanje političnih dogodkih n.pr. v uspešnih bojih ruske vojske, v vedno bolj napredujočem in v potankosti segajočem rusko-angleškem sporazumevanju kakor pa v poglobljenem spoznanju, napredujoči moralni resnobi. Vendar pa ni zato ta preobrat nič manj enoumen in pozivi na spravo niso nič manj iskreno mišljeni.

Prav v luči anglosaksonsko-ruskega sporazumevanja, s katerim mora računati vsak Slovenec in Kuharjevih in Krekovih pozivov iz Londona postaja drža - vljanska vojna na Slovenskem, že sama po sebi strašna, tem bolj nesmiselna in za slovenski narod škodljiva. Prav bi bilo, da se nad tem eni in drugi zamislite.

Recimo pa, da bi vam - kar je skrajno neverjetno - res uspelo, da se ob po razu osnih sil nesporno pclastite oblasti v Sloveniji. S kakšnimi zaskuga mi za osvobojenje in za zavezniško stvar se po dosedanjem delu morete izka zati pred zavezniki? Ali vam še nikdar ni prišlo to na misel? Ali res misli te, da taki, kakor ste, predstavljate faktor,, ki bo resno upoštevan? Res . OF, prav: njeno vodstvo, je odgovor na celo vrsto nespametnih sklepov , uredb, strahotno nasilnih dejanj. Tudi OF ne bo, niti SZ, pohvaljena tako, kakor misli. Njen odnos do Angležev in Amerikancev ne bo prisrčen in tudi SZ bo gledala nanjo kot gleda izkušen varuh na svojega podivjanega, nedi- scipliniranega varovanca. Toda še v tej nespameti in nasilnosti bo OF fak tor, na katerega bodo zavezniki gledali bolj pozitivno, kakor na vas. Vem. To so neprijetne reči in vendar ne morem govoriti drugače. OF, kakršna že je, more pričakovati politično podporo SZ, katere položaj na mirovni konfe renci bo brez dvoma zelo močan. Usodna zmota njenega voštva je le, ko oči vidno misli, da je Sovjetska Zveza na našem ozemlju tako zainteresirana , da je pripravljena tvegati, proti sklenjenemu sporazumu z Anglosaksonci , mimo nacionalnih ozemelj, ki leže med Slovenijo in mejami Sovjetske zveze, morda celo vojni spor z Angleži... Ta zmota, ki bi jo vodstvo OF v tej formulaciji zavrnilo kot absurdno, živi v vodstvu OF podzavestno kot priča kovanje, da lahko dela kar hoče, revolucionira pač, ker bo SZ po tej vojni vsemogočna in bo lahko vse tako uredila, kakor bo sama hotela ali prav za prav - to je točneje - kakor to želijo njeni nekritični verniki. To nejasno , razumsko nekontrolirano čustvovanje silno zmanjšuje odgovornostni čut vod

stva OF in mu jemlje razumevanje neobhodne nujnosti slovensko stvarnega ponašanja, tako da človek tudi po tej strani gleda s skrbjo v bodočnost. Izločiti se iz sporov za "interesne sfere" s samostojnim političnim konceptom v družbi slovenskih - to prvenstveno - a tudi drugih narodov podobne geopolitične lege in zgodovinsko duhovne ter sociološke strukture, kakor je naša, je zahteva v službi bodočega miru, je dejansko razbremenitev tako za Moskvo kakor London. Spore med Moskvo in Londonom pospešuje najbolj prav ideološko špekuliranje enega tabora z Londonom, drugega pa z Moskvo: naša vse preveč uslužnostna, neustvarjalna, nesamostojna miselnost. Premirje v tej s kateregakoli gledišča blazne državljanske vojne med Sloveni bi bil morda korak k spoznanju skupne mednarodno politične usode vseh, ki nas je rodila slovenska mati, usode, ki je v veliki meri determinirana tudi z našo geopolitično lego, ki kategorično narekuje, da ne gremo niti z Londonom proti Moskvi niti z Moskvo proti Londonu. (Ne živeti v najbolj prijateljskih odnosih z Moskvo po tej vojni, tega si jaz tudi ne morem zamisliti). Vsako drugačno ponašanje odnose med Londonom in Moskvo le komplicira in pospešuje medsebojno nezaupanje, kar nam je zlasti v današnji situaciji samo v škodo, ker prispeva k zavlačevanju osvobodilne borbe. Kakor imam na naslov vodstva OF povedati marsikaj pekočega, tako je moja dolžnost, da tudi tebi in taboru, ki mu pripadaš, izjavim prepričanje, ki vam gotovo ne bo všeč, da iz nekega posebno važnega razloga ni v interesu slovenskega naroda, da bi nas zastopala na mirovni konferenci vlada, kakor si jo zamišljate vi. Ta razlog se glasi: Verjetno je, da bo tudi na bodoči mirovni konferenci zastopana Italija po vladi, ki ne bo komunistična in bo torej imela ^{za}umestno, da bo poskušala razbremeniti postopanje okupatorskih oblastev v Sloveniji. V dokaz neodgovornosti bo predložila dokazni material, ki ga ji nudi danes zlasti strašno pisanje Slovenca in Slovenskega doma ter Jutra, čeprav tega v dosti manjši meri. Vi boste na to molčali. Še več. Ako boste hoteli biti dosledni - in to boste hoteli biti - boste ptohlasili za blazno in zločinsko sodrgo vse, ki so šli v gozdove, vse Slovence, ki so s čisto mislijo, boriti se za svobodo Slovenije, se pridružili OF, ki so v tej borbi prelili svojo kri z zadnjo najčepšo mislijo, s poslednjim, uporno vernim vzklikom "Živela svobodna Slovenija!" Ker to je danes najbolj aktualen krik božje pravičnostne volje. Kristus? Da, tudi Kristus. A Kristus je samo prazna beseda, če grešiš proti slovenskim osvobodilnim težnjam. Slabo pripravljáš Kristusovo kraljestvo, če ne pokažeš niti odpora proti okupatorjevemu nasilju, če se ne povzpneš niti do besednega protesta. /Če bi me nadalje vprašal - in to vprašanje ti je gotovo na jeziku - kakšno vlado da si potem želim, ti odgovarjam, čeprav v tej zvezi o tem govoriti ni moj namen, da si želim resnično slovensko revolucionoarno vkaž demokratično vlado, ne da bi pod revolucionarnostjo razumel, da se sme s političnim nasprotnikom obračunjavati z revolverjem/.

Kaj torej hočem že danes od vas in od OF? Kaj hoče od vas resnična korist slovenskega naroda? Zaenkrat samo sklenitev premirja. Vi bi morali pristati na sledeče pogoje: 1. Prenehate streljati na partizane, pripadnike OF, ako ni to v neposredni obrambi na neposreden napad. 2. Popolnoma prenehate s predajanjem katerih koli Slovencev v italijanske roke, zlasti ne onih, ki so kakorkoli drugačnega političnega prepričanja, kakor je vaše, za radi tega prepričanja. 3. Popolnoma prenehate s hujskanjem po Slovencu in Slovenskem domu ali kjerkoli.

Od OF se mora in more zahtevati sledeče: 1. Predvsem mora absolutno prenehati s streljanjem Slovencev, razen v neposredni obrambi na neposreden napad. 2. Prenehati mora s prisilnimi mobilizacijami, ker se iz tega rodi ljudski odpor in izdajstvo. 3. Odpustiti mora zasedanje naseljenih delov Slovenije, dokler položaj na odločilnih bojiščih ne dozori. Tako zasedanje daje namreč Italijanom možnost, da se znašajo nad civilnim prebivalstvom.

in 4. izogibati se morajo takih bojnih akcij, ki dajejo Italijanom možnost da se znašajo nad civilnim prebivalstvom.

Vsaka stran ostane oborožena.

Jasno je, da bi bilo v sklenjenem dogovoru, v dodatku treba še marsikaj konkretizirati in najbrže niti ne bi šlo brez nekega skupnega izvrševanja premirja nadzorujočega odbora in razsodišča.

Kakor se že tudi vidi na prvi hip, kakor da bi bilo vse to nedosegljivo, je znamenje ohromelosti slovenske narodne zavesti, ako se ne poskusi premirja vendarle doseči. Nikdar se ne smemo zadovoljiti s stanjem, v katerem se nahajamo danes, nikdar ne smemo gledati na to stanje kakor na nepremagljivo zakonitost. To bi bila narodna smrt.

Za sklenitev takega premirja govori vse, proti sklenitvi takega premirja niti en posmislék, ki bi načelno, objektivno držal. Pomisleki morajo izvirati samo iz intransigentnosti ideološke nastrojenosti, svetovnonazorne omejenosti, po kateri gremo z tso gotovostjo še hujšim časom nasproti, strašnim razočaranjem tako za en kakor za drugi tabor, kakor za narod v celoti. Nadaljni pomisleki so iz težav realizacije sklenjenega premirja. Izvršitev sklenjenega premirja so namreč težavna za obe strani. Prva težava je v neki duhovni preorientaciji množic ali točneje: tisti plasti, ki so nosilke te uničujoče borbe. Množice, široke ljudske množice so proti tej blazni borbi pod okupacijo. Polno je tudi nediscipliniranih posameznikov, ki bi se ne ozirali na sklenjeno premirje, ne upoštevali navodil in vodstev in katerih dejanja bi bila največja nevarnost, da se medsebojna borba zopet začne. Za tabor, kateremu pripadaš ti, pa je največja težava v neki relativni nevarnosti, ki grozi od Italijanov. Če bodo Italijani opazili premirje, vas utegnejo razorožiti in nekaj tudi pozapreti. Premirovni dogovor bi moral seveda vse to upoštevati in konkretizirati postopanje, ki naj zakrije pred Italijani sklep o premirju. Vem, to so velike težave. Toda brez tveganja in pripravljenosti na žrtve ni mogoče ničesar velikega doseči. In gre res za veliko stvar. Gre za to, da se slovenski narod preneha mesariti med seboj, ko je v situaciji, v kakršni smo, jasno, da ni to nobenemu Slovencu v korist, temveč je to le v korist okupatorju, ker mu daje to stanje tisoč možnosti in prilik, da z obrazom reditelja z najokrutnejšo silo posega v slovensko življenje in nas uničuje, mori, zapira, konfinira, Mefisto, režeč se na skrivaj z ironičnim posmehom naši izgubljenosti.

Ako bi pristali na moj predlog in na moje posredovanje, bi mi seveda morali omogočiti tudi izvrševanje te misije. Zaupam. Če bom jaz ali morda kdo drugi za manj žrtev tega zaupanja, vaša moralna pozicija v slovenskem narodu s tem gotovo ne bo okrepljena. Izgubljati o tem še kaj več besed se mi ne vidi umestno. Na takem zaupanju in spoštovanju takega zaupanja temelji človeška družba. Brez takega zaupanja in spoštovanja se izprevrže vse v nerazrešljiv kaos. Neomejeno nasilje z mehanizmom akcije in reakcije go

spodari v taki duhovni atmosferi.

Pri vsem si mislim tudi, da izjalovljenje pogajanj obstoječega položaja ne bi še poslabšalo, saj si je komaj mogoče zamisliti, da se more ta položaj še poslabšati. Razen tega se zavedam, česa sem dolžan stvari, za katero mi gre in ki mi je sveta. Kjer bo potreben molk, bom molčal, molčal bom toliko časa, dokler bo potrebno, raje še dalje.

V nekaj dneh bom prišel po odgovor. Ti pa medtem sporoči ta predlog ljudem, ki jim zaupaš.

Bodi lepo pozdravljen!

Ljubljana, 21. aprila 1943.

L.